

Com diu la bona amiga Dra. Eulàlia Duran i Grau, “Totes les nacions han procurat forjar la mateixa imatge, una imatge que és estimada i en la qual hom creu encara que no es correspongui necessàriament amb la realitat. Una imatge construïda per un entramat ideològic fet a base de mites, de llegendes, de símbols... L’origen de l’home, de la població, de les ciutats, de les nacions, és un tema que exerceix una especial atracció a l’època del Renaixement i dóna lloc a una veritable mitologia renovada... Les arrels nacionals sempre han estat motiu d’interès, i les llegendes han servit per explicar-les... Al segle XV, tot Europa recorregué a les seves pròpies llegendes i en forja de noves per tal de prestigiar les naixents nacions en competències les unes amb les altres”. I, com deia també, al meu llibre “Els Quatre Pals, l’escut dels comtes de Barcelona” (1994), aquesta descripció sobre la funció social de les llegendes, es pot aplicar perfectament a l’explicació de l’origen del senyal familiar o escut dels comtes de Barcelona, que havia esdevingut, fins ara, amb el nou Estatut d’autonomia, símbol de la nació catalana, de Catalunya. Catalunya és l’únic país –crec que de tot el món– que no té escut. També és l’única autonomia de l’Estat espanyol que no en té. El primer escut que va aparèixer a la península Ibèrica –i el segon d’Europa–, és el dels comtes de Barcelona, del qual tenim constància i prova des del 1150.

Es tracta d’un escut d’or (o groc) amb quatre pals de gules (o vermells). Antigament dels pals heràldics en deien “barres” i popularment encara molta gent els esmenta erròniament d’aquesta manera. En la ciència o disciplina heràldica, les franges verticals són pals, les horitzontals són faixes, les diagonals de dalt a l’esquerra a baix a la dreta són bandes i de dalt a la dreta a baix a l’esquerra són barres. Per tant, científicament, tècnicament i acadèmicament no és correcte dir barres al que són pals.

La bandera o ensenya dels comtes de Barcelona fou com llur escut, però en ella els pals esdevingueren faixes, o sigui franges horitzontals, tampoc barres. La bandera dels comtes de Barcelona, després comtes-reis, i consegüentment l'escut, foren territorialitzats, o sigui, esdevingueren propis del Principat de Catalunya, per la voluntat dels nostres sobirans. Efectivament, el comte-rei Martí I l'Humà, a la proposició (discurs de la Corona) que va fer a les Corts catalanes celebrades a Perpinyà el 1406, va manifestar que el seu besavi, el comte-rei Jaume II, quan va enviar el seu fill Alfons (el futur comte-rei Alfons III el Benigne) a la conquesta de Sardenya (1323), li va fer a mans la bandera tot dient-li: “fill jo us dono la bandera nostra antiga del Principat de Catalunya, la nostra bandera reial”.

Com a Assessor d'Heràldica i Genealogia de Catalunya que sóc per nomenament presidencial, i també com a president de la Institució Catalana de Genealogia i Heràldica, fa anys que gent del país i de fora ens pregunta i vol saber quin és l'escut de Catalunya com a país, i hem de respondre que oficialment no en té, però que el que li correspon tenir és el que anomenem dels “Quatre Pals”, per antonomàsia (o sigui, d'or amb quatre pals de gules). I no en té perquè l'Estatut d'autonomia del 1979 no l'esmentava, només esmentava la bandera a l'article 4: “La bandera de Catalunya és la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc”. I no en té perquè resulta que al nou Estatut, aprovat, malgrat l'assessorament que vaig oferir a la Comissió del Parlament, explicant com haurien de definir l'escut i la bandera. No n'han fet gens de cas i el tema dels símbols ha sortit al seu Article 8, obviant l'escut i definint incorrectament la bandera. Diu així: “1. Catalunya, definida com a nacionalitat en l'article 1, té com a símbols nacionals la bandera, la festa i l'himne. 2. La bandera de Catalunya és la tradicional de quatre barres vermelles en fons groc. 3. La festa de Catalunya és la Diada de l'Onze de Setembre. 4. L'himne de Catalunya és *Els segadors*”.

És curiós el que passa a Catalunya: molt parlar i debatre si som o no una nació, però quan es tracta dels nostres símbols nacionals sembla que no interessin a la gent o fins i tot que se'n vulgui prescindir. S'ignora totalment el nostre escut i es defineix incorrectament la nos-

tra bandera, en comptes de fer-ho, en un lloc tan important i solemne com és l'Estatut, de la manera més objectiva, acadèmica, tècnica i científica, com abans he dit. A què han jugat els nostres parlamentaris? Potser ara, després d'aquest desapropiament, els aragonesos, que des de fa alguns anys estan intentant demostrar, sense aconseguir-ho, que l'origen dels Quatre Pals és aragonès, trobin una bona ocasió per apropiar-se'l.

Armand de FLUVIÀ i ESCORSA